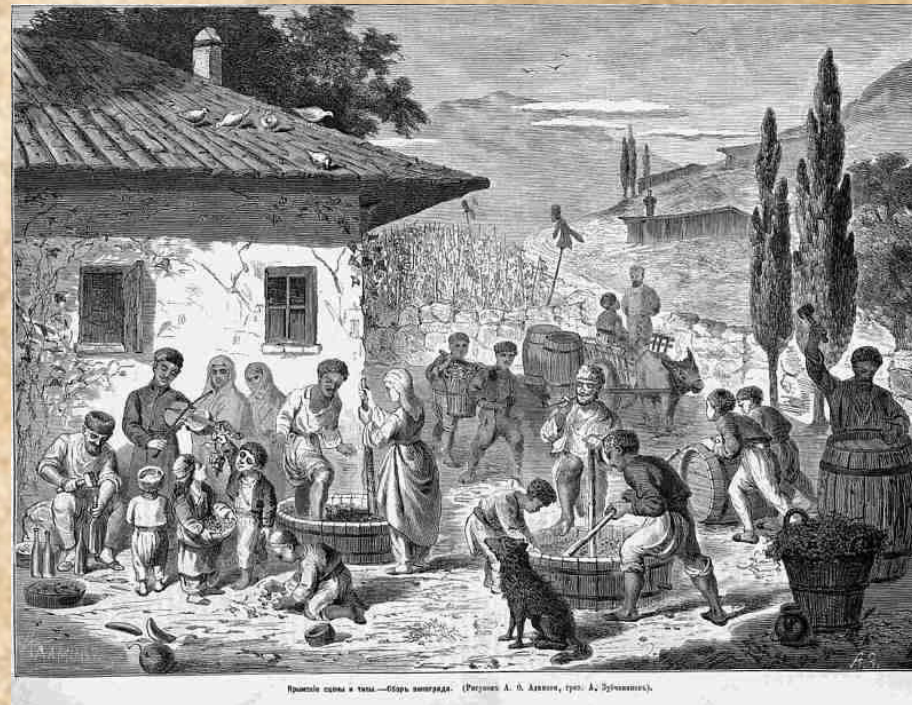

До Дня пам'яті жертв
геноциду кримсько-
татарського народу

Крїмські татари або крїмці— східноєвропейський тюркський народ, що історично сформувався в Криму; разом з малочисельними караїмами та кримчаками кримські татари відносяться до корінного населення Кримського півострову

Напередодні Другої світової війни (1939р) відсоток кримських татар у Криму становив близько 60 %. Здебільшого вони проживали на південному узбережжі півострова

Після створення СРСР у 1922 році Москва визнала кримських татар корінним населенням Кримської АРСР в межах політики коренізації.

У 1920-х роках татарам дозволяли розвивати свою культуру. В Криму були кримськотатарські газети, журнали, освітні заклади, працювали музеї, бібліотеки і театри.

Життя в рідному, чудовому краї

День 18 травня кримські татари вважають днем національного трауру. З раннього ранку під дулами автоматів десятки тисяч людей, не завжди встигали зібратися і одягнути дітей, зганялися до місць вантаження і товарними ешелонами відправлялись етапом на схід. До 16 години 20 травня операція по виселенню татарського народу з Криму була завершена. На її проведення потрібно було всього лише 60 годин. «Виселено всього 180 014 осіб» - повідомляв Б. Кобулов в черговій телеграмі Л.Берії.

1944 ДЕПОРТАЦІЯ КРИМСЬКИХ ТАТАР

- 6 000 У ТАБОРИ УПРАВЛІННЯ РЕЗЕРВІВ
- 6 000 ДО ГУЛАГУ
- 5 000 СПЕЦКОНТИНГЕНТУ ДЛЯ МОСКОВСЬКОГО ВУГІЛЬНОГО ТРЕСТУ
- ТАКОЖ СЕРЕД ДОРОСЛИХ СПЕЦПОСЕЛЕНЦІВ ЗНАХОДИЛОСЯ 2882 РОСІЯН, УКРАЇНЦІВ, ЦИГАН, КАРАЇМІВ ТА ПРЕДСТАВНИКІВ ІНШИХ НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ

Службовці НКВС заходили до татарських помешкань і оголошували господарям, що через зраду батьківщини їх виселяють з Криму.

Щоб зібрати речі, давали 15-20 хвилин. Офіційно кожна сім'я мала право взяти з собою до 500 кг багажу, однак реально дозволяли забрати значно менше, а іноді – взагалі нічого.

Людей вантажними автомобілями відвозили до залізничних станцій. Звідти на схід відправили майже 70 ешелонів з наглухо зачиненими товарними вагонами, що були переповнені людьми.

Під час переїзду загинули близько 8 000 людей, більшість з яких - діти і літні люди. Найпоширеніші причини смерті – спрага і тиф.

Чом із рідних осель,
Де було стільки щастя і
світла,
Автоматники гонять
Жінок, стариків і дітей?!
І неспішно на схід,
Ніби гусінь, повзли ешелони,
А з вагонів - прокляття
Катам, і вождям, і вікам...
А в вагонах "телячих"
І крики, і плачі, і стогін...
Не ховали померлих -
На поталу лишали вовкам.

Переважну більшість кримських татар перевезли до так званих спецпоселень – оточених воєнізованою охороною, блокпостами і огорожених колючим дротом територій, які скоріше нагадували трудові табори, а не поселення мирних людей.

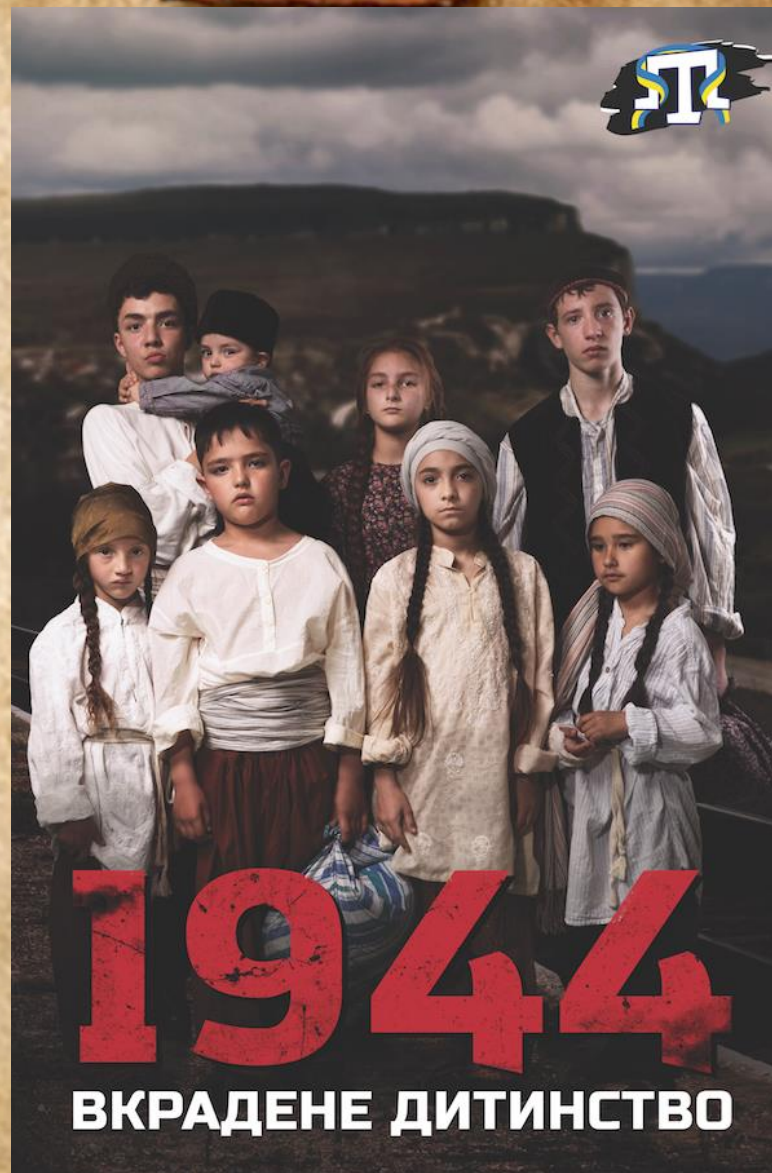
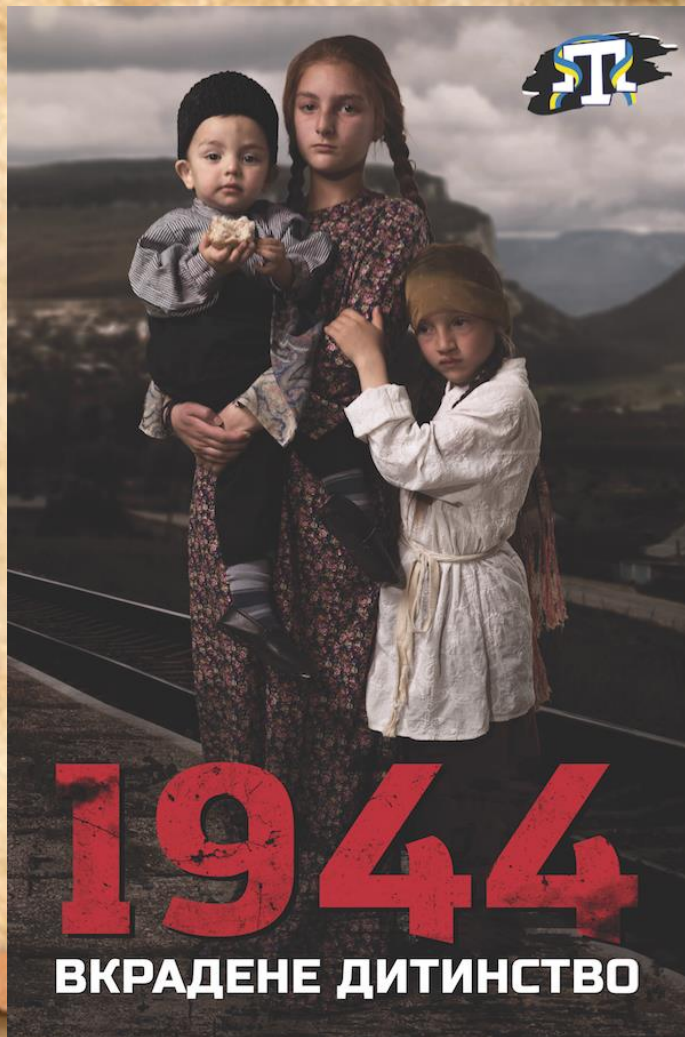

«Мы видели ад на земле...»

За перші три роки
після переселення
від голоду,
виснаження і
хвороб померли,
за різними
оцінками, від 20
до 46% всіх
депортованих

Пам'ятаймо!

18 травня
день пам'яті жертв
депортації кримських татар

У пам'ять про тих, хто не повернувся додому...

День пам'яті жертв
депортації кримських татар
18 травня 1944

«Забитий» 1998 р.

18 ТРАВНЯ

**ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ
ЖЕРТВ ГЕНОЦИДУ
КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО
НАРОДУ
DAY OF REMEMBRANCE
OF THE CRIMEAN TATAR
GENOCIDE VICTIMS**

18.05.1944, в результаті злочинного наказу тирана Сталіна і сфабрикованого звинувачення у «зраді», о 4.00 ранку почалася масштабна операція насильницької депортації кримських татар з історичної Батьківщини. 238 500 осіб, з яких 205 900 (86,4%) - жінки і діти, під багнетами 32 000 солдат НКВД, в лічені години загнали в більш ніж 70 ешелонів з вагонами для худоби (до 130 осіб в одному вагоні) і депортували в місця спеціальних поселень за 3-4 тис. км в Узбекистан, Казахстан, Таджикистан, Марійську АРСР, Урал і Костромську область, РадСР.

У табори ГУЛАГ було направлено 5 989 осіб. У той же час, 25033 кримських татар були на фронті. Після війни було депортовано 8 995 кримських татар ветеранів, в тому числі 524 офіцера і 1 392 сержанта. 3 32 керівників підпільних організацій - 25 кримськ татарів. Біля 6,5 тисяч кримських татарок були лікарями, медсестрами, зв'язковими, розвідницями і підпільницями. За зв'язок з партизанами фашисти спалили 105 кримськотатарських сіл. Села Улу-Сала, Тав-Бадрак були спалені з усім населенням, Баксан - частково.

В результаті: всього від голоду і хвороб загинуло 46,2% від складу всього населення, майже половина - діти до 16 років. Загальна кількість кримських татар, які загинули під час депортації і після неї (1944-1947 рр.) склала 109,9 тис. осіб. У період з 1944-1948 рр., були зміннені 80% кримських топонімів, що мали кримськотатарські корені. Зруйновано понад 600 мечетей. Ліквідовано понад 500 сільських національних бібліотек, 861 шкільна (слідом за самими школами), кілька великих бібліотек і понад 100 великих приватних колекцій. Повністю ліквідовано заклади освіти і культури, знищені і розграбовані всі предмети старовини і національного мистецтва. Радянська влада конфіскувала понад 80 000 будинків, 500 000 голів ВРХ, 360 000 соток землі і 40 000 тон сільськогосподарської продукції. До 1955 року - статус **авантажних спецпоселенців**, за порушення - 20 років ув'язнення. Офіційно **заборонено**: **мова, національність і навіть згадка про неї**. Повернення стало можливим тільки в 1989 р. **Без права і жодного анідаду реституції!**

12 листопада 2015р. Верховна Рада України визнала депортацію **геноцидом** і проголосила **18 травня Днем пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу**. 9 травня 2015 року, депортація кримських татар була визнана геноцидом і Латвією.

18.05.1944, as a result of the criminal order by the tyrant Stalin and the false accusation of "treason" of the whole population at 4.00 am, a general forced eviction of the people began. 238 500 people, of whom 205 900 (86,4%) are women and children under bayonets of 32 000 soldiers of the NKVD, during few hours were forcibly placed into more than 70 trains with cattle cars (up to 130 people in the one wagon) and were deported to places of special settlements on distance about 3-4 thousands km to Uzbekistan, Kazakhstan, Tajikistan, the Mari ASSR, the Ural and the Kostroma region of Russia.

5 989 people were sent to the GULAG camps. At the same time, 25 033 Crimean Tatars fought in the Red Army. After the war 8 995 Crimean Tatar veterans were sent to places of deportation, including 524 officers & 1 392 sergeants. Crimean Tatars were 25 of the 100 leaders of resistance. About 6 500 Crimean Tatar women were doctors, nurses, liaisons, scouts and resistance participants. Because of help to partisans, the Nazis burned 105 Crimean Tatar villages. Ulu-Sala and Tav-Budrak were burbed with the whole population, Baksan was partially.

As a result: Altogether, 46,2% of thel population died from starvation and illnesses and half of them were children under 16. The total number of Crimean Tatars was 109 900 people, who died during deportation and after that in 1944-1947yrs. During the period from 1944 to 1948, 80% of the Crimean Tatar origin toponyms were changed. Over 600 mosques were destroyed. Eliminated more than 500 rural national libraries, 861 schools (followed by schools themselves), several large libraries and more than 100 large private collections. Completely eliminated institutions of education and culture, destroyed and looted all the items of antiquity, ethnic art. The Soviet government confiscated about 80 000 houses, 500 000 head of cattle, 360 000 hectares of land and 40 000 tons of agricultural products. Until 1955 - the status of **life-long special settlers**, for violation - 20 years of imprisonment. Officially **forbidden**: **language, nationality and even mention about this**. The return became possible only in 1989. **No right and no case of restitution!**

12th November, 2015 the Verkhovna Rada of Ukraine recognized the deportation as genocide and declared 18th May as the Day of Remembrance of the Crimean Tatar Genocide Victims. 9th May, 2015, the deportation of Crimean Tatars was recognized as genocide by Seim of Latvia.

Використані джерела

- https://www.bbc.com/ukrainian/society/2015/05/150514_tatars_deportation_ko
- https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%80
- Уривок вірша Аблязіса Велієва «Моєму народові»
- <https://useraudio.net/search/%D1%8D%D0%B9-%D0%B3%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%BB%D1%8C-%D0%BA%D1%8A%D1%8B%D1%80%D1%8B%D0%BC>
- Ілюстративний матеріал з Інтернету